

МОЯ ЗБИРОЧКА

ДИТЯЧА КНИГОЗБІРНЯ "БАРВІНОК"
КНИЖКА 2.

МОЯ ЗБІРОЧКА

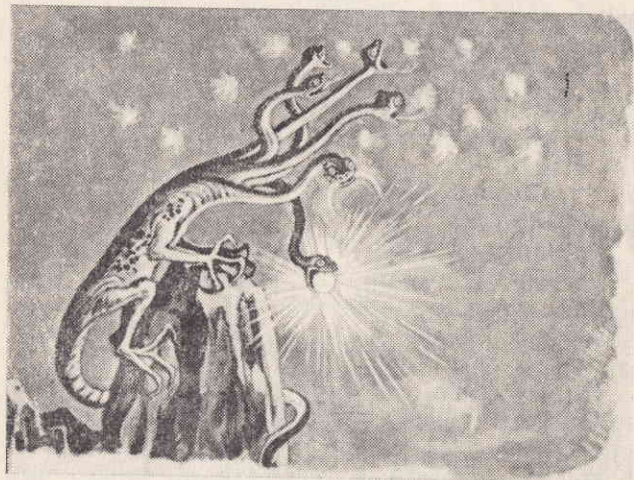
КАЗКИ ТА ВІРШИКИ

ВИДАВНИЦТВО "НОВІ ДНІ"

Торонто, 1952

Редакція П. Волиняка.

Printed by The Basilian Press,
Toronto, Ont., Canada.

КОСТИНИН СИН

Малюнки В. Литвиненка.

Десь-не-десь, у якомусь царстві та поспорив змії з царем. Як поспорив, та й покрав з неба і сонце, і місяць, і усі зірки та й поховав у себе в підземному царстві. Журиться цар, та ніде не найде такого богатиря, щоб те все назад у змія відвоював.

А в тому царстві був чоловік Костин, та було в нього три сини, богатирі. Усі богатирської поведінки. Раз цар і посилає слуг:

— Підіть, — каже, — покличете мені найменшого Костининоного сина.

Той приходить.

— Що, — каже, — можеш ти мені відвоювати у змія сонце, і місяць, і все що на небі?

— Ні, — каже, — не можу, спитайте середущого.

Покликали того.

— Ні, — каже, — і я не можу, хіба найстарший брат.

Покликали й найстаршого.

— Я, каже, — можу з братами, тільки треба нам трьох богатирських коней. Женить три табуни, може й виберемо.

От пригнали йому три табуни коней, він на яку коняку не покладе руку, вона з усіх чотирьох і брязне. Аж ось ззаду шкандибає коняка на трьох ногах і з одним крилом. Він поклав на неї руку — тільки на коліна впала.

— Ну, каже, — це буде найменшому братові. Женить ще три табуни.

Пригнали ще три табуни, він їх поваляв, а тільки саму задню з двома ногами та з двома крилами й залишив.

— Це, — каже, — середущому братові буде. Женить ще три табуни.

Пригнали ще, він і тих забракував, тільки взяв собі найпаскуднішу, що була з однією ногою та чотирма крилами. От як повибирав, ті коні у нього й просяться:

— Пустити нас, Костинин сину, на три зорі у чисте поле сильної трави попоїсти.

Він їх пустив, а через три зорі вони отяглись, узяти тіло, стали коні хоч куди.

От виїхали брати на могилу і стали з лука стріляти: де чия стріла упаде, тому туди й їхати. Як попускали стріли, то попрощались та й подались своїх стріл шукати. Їхали-їхали, приїздять до змійового палацу — аж там найменшого брата стріла лежить. От пішли вони в той палац, аж там усякі й напитки й наїдки. Закусили вони, спочили: черга йти найменшому на сторожу. Той відмагається, старший Костинин син і каже:

— Ось вам, братця, рукавички й малахаєчка; дивіться, як буде з них мило бігти, так пускайте їх, а як кров, то й самі біжіть, і коня пускайте.

А то у нього були рукавички, що самі й хватають, самі й рвуть, а малахаєчка, що сама січе, сама й крає.

Сказав, а сам пішов та й сів під містком. Коли це опівночі стукотить-гримом.

тять, їде змії з трьома головами. З'їхав на міст, кінь і спіткнувся.

— Чого ж ти, собаче м'ясо, спотикаєшся?

— Як же мені не спотикатись, як під мостом Костинин син сидить.

— Нехай він у мужика п'ять років свині попасає, то тоді сюди ворон його кості занесе.

А Костинин син змієві:

— Брешеш! — каже. — Добрий молодець і сам зайшов.

Стали вони битись. Не дав йому Костинин син і вгору глянути, побив на мотлох, язика повідрізував, і в кишеню поховав. Пішов у палац, аж брати сплять. Він їх побудив, подивився на рукавичку та малахаєчку — сухі собі. Він їм нічого не сказав, та й поїхали другого брата стрілу шукати.

От приїхали до другого палацу, знайшли середущого брата стрілу, та й пішли у палац, а там наптки й наїдки ще луччі. Перекусили, спочили. Черга середущого на сторожу йти. Той теж відмагається.

— Ну, так, — каже старший Костинин син, — я піду.

Знову наказує їм, як і той раз:

— Тільки глядіть, не проспійте! Як буде мило з рукавичок капать, мерщій пускайте їх та й коня, а коли кров, то й самі біжіть.

От, сказав так, пішов під місток та й сів. Ось опівночі стукотить-гримотить, їде змії з шістьма головами; з'їхав на міст, кін і спіткнувся.

— Стій, — каже, — собаче м'ясо, не спотикайся!

— Як мені не спотикатись, — відказує кінь змієві, — як під мостом Костинин син сидить.

— Нехай він у мужика десять років свині попасає, то й тоді ворон його кості сюди не занесе.

— Брешеш! — вигукнув до його старший Костинин син. — Добрий молодець і сам зайшов.

Як почали ж вони битись, як почали битись! Вже з тих рукавичок та малахаєчки мило так і падає, так і падає, а брати сплять. Ледве побив він змія, язика повідрізував, поховав і пішов до братів. Зараз побудив.

— Так то, — каже, — ви мене стережете?

Погуляли там ще трохи та й поїхали вже по його стрілу.

Приїздять до третього палацу, а його стріла як упала там, так половину палацу і знесла. Пішли вони у палац, а там на-питків та наїдків — аж столи вгинаються! Підкріпились добре, а тоді й говорить старший брат:

— Тепер же, — каже, — глядіть, не спіть, та як стане кров з рукавичок напати, біжіть швидше до мене.

От сказав те, пішов та й сів під містком. Опівночі стукотить-гримотить, їде змії з дванадцятьма головами. З'їхав на міст, кін і спіткнувся.

— Стій, — каже, — собаче м'ясо, не спотикайся!

— Як же мені не спотикатись, як під містком Костинин син сидить.

— Нехай він у мужика п'ятнадцять років свині попасе, то й тоді ворон його кості сюди не занесе.

— Ні, — каже, — брешеш! Добрий молодець і сам зайшов.

Як почали вони битись, як почали битись, уже з тих рукавичок то мило падало, а це вже й кров юшить! А кінь у стайні б'ється, аж двір розлягається. Брати як почули, прокинулись, пустили те все та й самі на коні та до нього. Тут як прибігли вони,

а рукавички самі рвуть, малахаєчка січе, а кінь аж іржить, так лютує. Побили й цього змія на мотлох, спалили та й попіл з вітром пустили, так що з нього і на зазір не зосталось.

Тоді пішли у підземне царство, подіставали там праведне сонце, місяць, зірки, райдугу та й пустили їх, а самі на коні й поїхали додому. Тільки від'їхали з півпуті, Костинин син і хвалиться, що забув свої рукавички та малахаєчку. “Шкода, що таке добро та такий погані зостанеться.” Перекинувсь яструбом та й полетів назад. А після тих зміїв та зостались жінки та діти. Як прилетів він туди, перекинувсь котиком та й грається під вікном, а діти побачили та й до матері:

— Який, — кажуть, — гарний котик, візьмім його.

— Ні, постійте, це, може, ворог наш. Дамо йому хліба з медом, а другий з нашою отрутою: як буде їсти хліб з отрутою, то наш приятель, а як з медом, то ворог. Кинули, а він зараз до того шматочка, що з отрутою, покочав, покочав його та й загріб. “Це, — кажуть, — наш приятель”, та й узяли його.

Увечері всі вони позлітались та й ра-

дяться, як би то їм звести з світу отих Костининих синів. А у того найстаршого змія та зосталась жінка і три дочки.

— Ти, — каже мати на найстаршу, — перебіжи їм дорогу та стань ліжком: вони захотять спочити, та який ляже, так і розійдеться кров'ю; а ти, — каже на другу, — стань на дорозі криницею: як тільки вони нап'ються з тебе, так і полопаються; а ти, — каже на третю, — стань яблуною з яблуками: то тільки вони з'їдять по яблучку, так їх і розірве.

Він усе слухає, та як вислухав — до рукавичок та до малахаєчки, грається ними. Вони побачили та:

— Викиньте, — кажуть, — йому їх: це того такого-сякого, що нашого батька звів.

От викинули йому те все, він знов яструбом перекинувсь, забрав те, полетів та скоро й братів догнав.

Їдуть та їдуть, аж ось їм пишне ліжко стоїть, над ним холодок, а навколо й зелена травиця. Ті брати кинулись до нього, а він їх мерщій попередив, та як рубоне по ньому, так воно кров'ю й зійшло. Поїхали далі, аж яблунька така гарна стоїть, так яблучка самі й падають. Він знов опередив братів, та як рубоне її, а вона так кров'ю

й зійшла. Відїхали ще скільки там, аж ось криничка, та така ловка, а вони вже, може, стільки днів і краплі води не бачили, так і кинулись до неї, а Костинин син знов перебіг та як сіконе її, так вона кров'ю і підпливла.

От стара зміїха як почувала, що вже дочки попропадали, та у погоню за ними: одну губу пустила аж під небо, а другу аж під землю та так і летить за ними. От найменший брат припав до землі вухом та й каже:

— Ей, братця, женеться за нами стара змія, скоро вже дожене і проглине.

— Постій, може, ще подавиться.

Як почали вони тікати, як почали тікати, так ні — ось-ось доганяє, так вогнем і пече. А тут стояла кузня залізна, вони туди ускочили та й заперлись. Прибігла вона та й гукає до них:

— Ей, — каже, — відчиніть, бо я вас з кузнею прогліну!

А ковалі їй і відказують:

— Пролижи двері, то ми їх тобі печених подамо.

А самі тимчасом добре кліщі понагрівали та й чекають. От вона лизнула, відразу й пролизала двері та язиком туди, а ковалі її за язика та й давай тоді у плуга запря-

гати та балки орати. Доорались вони аж до моря, а вона й каже:

— У тебе батько був?

— Був.

— А косарів наймав?

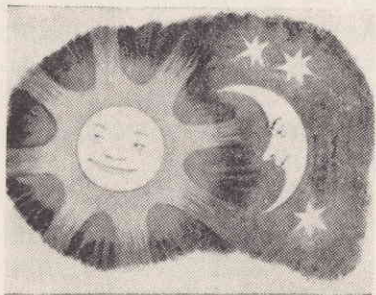
— Наймав.

— А спочивати їм давав?

— Давав.

— Дай же й мені спочити та води на-
питись.

Як допалась же вона до моря, та пи-
ла, пила, аж поки й лопнула.

Наталя ЗАБІЛА

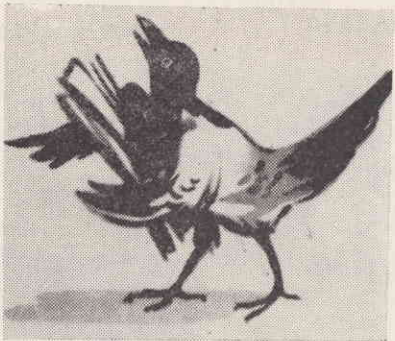

Малюнки Д. Шавикіна.

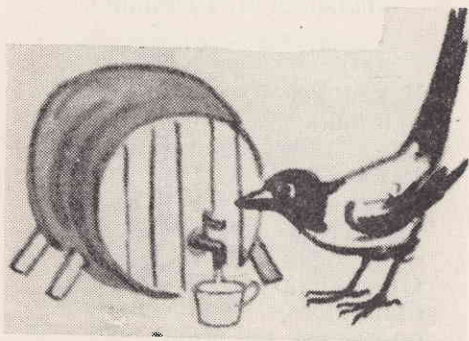
У сороки-
білобоки
п'ять малят-сороченят.
Усі чисто
хочуть їсти.
Треба всім їм дати лад.

От сорока-
білобока
поскакала на поріг
і до хати
працювати
поскликкала діток всіх.

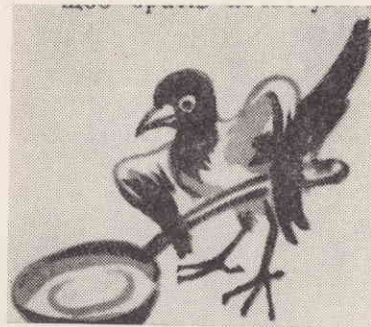

Цей, здоровий,
носить дрова,
той, швидкий, пшоно товче.

Третій в чашку
цідить бражку,
а малий — млинці пече.

Тільки п'ятий
хоче спати,
помагати не біжить,
у садочку
в холодочку
ліг на травці та й лежить,

У сороки-
білобоки
все вже зроблено як слід.
Вся родина
й господина
посідали за обід.

Ті — до кашки,
ці — до бражки,
ще й млинців по п'ять, по шість.
А ледаче —
хай поплаче!
Хто не робить, той не їсть!

Як почув це братік п'ятий —
не схотів на травці спати,
аж підскачив: — Як це так?
Ви — в господі,
я — в городі,
до роботи я мастак!

Ось він поле
бараболю,
обгортає залюбки,
до городу
носить воду,
поливає огірки.

Ще й на вишню,
на найвищу
лізе ягідок нарвать.
Вже й приносить
ягід досить,
щоб братів почастувать.

І сорока-
білобока
не нахвалиться сама:
— В мене діти
працьовиті,
зовсім ледарів нема!

ЯБЛУНЬКА

1. Навесні, напровесні
в нашому садку
ми посадим яблуньку
гарну та струнку.
Ми маленьку яблуньку
поливаємо,
ще й веселу пісеньку
заспіваємо.
2. Рости, рости, яблунько,
підростай.
Квітни, квітни, яблунько,
розцвітай!
Облітайте, квітоньки
запашні,
поспівайте, яблучка
наливні!
3. А вітри-розбійники
грізно заревуть,
поламають гіллячко,
білий цвіт зірвуть.
Нічого від яблуньки
не зостанеться,
і нікому яблучок
не дістанеться!
4. Рятувати яблуньку
біжимо,
ми її пошкодити

не дамо!
Геть, вітри-розбійники,
не шуміть,
нашу любу яблуньку
не ломіть!

5. А зайці-розбійники
з лісу плиг та плиг!
Обгризуть всю яблуньку
з голови до ніг...
Нічого від яблуньки
не зостанеться,
і нікому яблучок
не дістанеться!
6. Рятувати яблуньку
біжимо,
ми її пошкодити
не дамо!
Геть, зайці-розбійники,
не скачіть,
нашу любу яблуньку
не гризіть!
7. Горобці-розбійники
прилетять в садок,
поклюють, пострушують
яблука з гілок.
Нічого на яблуньці
не зостанеться,
і нікому яблучок
не дістанеться!

8. Рятувати яблуньку
біжимо,
ми її пошкодити
не дамо!
Горобці-розбійники,
не летить,
нашу любов яблуньку
не трусять!

9. За весною йде до нас
літо золоте.
Під промінням сонячним
яблунька росте.
А ми нашу яблуньку
доглядаємо,
соковитих яблучок
дожидаємо.

10. Росла, росла яблунька,
підросла.
Квітла, квітла яблунька,
відцвіла.
Де білілі квітоньки
навесні —
вже поспіли яблучка
наливні!

Слова Н. ЗАБІЛИ.

Allegretto

1, 9. На весні, на про - весні в на - шому садку
2, 4, 6, 8, 10. Ро - сти, ро - сти, яб - лунько, під - ро -

- ку, ми по - са - дим яб - луньку гар - ну та струнку. Ми ма - леньку
- стай. Квіт - ни, квіт - ни, яб - лунько, роз - ці - тай! Об - лі - тай - те,

яб - луньку по - ли - ва - є - мо, ще й ве - се - лу пі - сеньку за - спі - ва - є -
кві - тоньки за - паш - ні, по - спі - вай - те, яб - луч - ка на - лив -

ЯК ГРАТИСЯ В “ЯБЛУНЬКУ”

Музика П. КОЗИЦЬКОГО

1 volta 2 volta B. *Meno mosso*

1. 9) - мо. (2, 4, 6, 8) - ні! 3, 5, 7. А вітри-роз-бій-ни-ки ні-чо-го від яб-лу-ньки

Грізно за-ре-вуть, по-ла-ма-ють гіллячко, білий цвіт зір-вуть.
Не зо-ста-не-ть-ся і ні-ко-му яб-лу-чок не ді-ста-не-ть...

1 volta

2 volta B. *Fine*

(3,5,7) -ся! (10) -ні! 8- 8-

Діти йдуть один за одним, з піснею обходять навколо майданчика, сходяться в коло і “саджають яблуньку”: ставлять серед кола хлопчика чи дівчинку.

Закінчуючи приспів (“Облітайте, квітоньки запашні, поспівайте, яблунько наливні!”), діти розходяться і стають частина ліворуч, частина праворуч.

Діти з лівої сторони співають: “А вітри-розбійники...” і, в такт пісні вимахуючи руками, наближаються до “яблуньки” і оточують її. “Яблунька” злякано затуляє обличчя руками, зщулюється, тремтить. Але в цей час її швидко оточують діти з правої сторони, співаючи “Рятувати яблуньку біжимо...”, і, з’єднавшись руками перед “вітрами”, відгороджують від них “яблуньку”. З останніми словами їхньої пісні “вітри” відбігають знову ліворуч, а “рятівники” — праворуч.

Так само продовжується гра далі. Ліва сторона зображує і “зайців”, які наближаються до яблуньки стрибками, а потім і “горобців”, які летять до яблуньки, помахуючи руками-крильцями.

Щоразу “яблунька” злякано затуляється, коли її оточують вороги, і весело сміється й плескає у долоні, коли “рятівники” роблять навколо неї коло.

Із словами “За весною йде до нас літо золоте...” всі діти збігаються в коло навкруг яблуньки і танцюють, спочатку повільно, а потім (“Росла, росла яблунька”) все швидше;

зупиняються і, гучно плескаючи в долоні, закінчують гру.

ПРИМІТКА:

Порядок виконання куплетів тексту визначено в нотах цифрами, а саме:

1, 9 куплети виконуються з музикою, означеною літерою А (з закінченням на 1 вольті).

4, 6, 8 куплети виконуються з музикою, означеною літерою А (з закінченням на 2 вольті).

10 куплет виконується з музикою, означеною літерою А (з закінченням на 3 вольті, що визначена літерою В).

3, 5, 7 куплети виконуються з музикою, означеною літерою Б.

